

УДК72.012

Руденко М.К.,
Полтавський національний технічний
університет ім. Ю.Кондратюка

ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА АРХІТЕКТУРНЕ ФОРМУВАННЯ ОБ'ЄКТІВ ТУРИЗМУ

Висвітлено загальні фактори, які впливають на архітектурне формування об'єктів туризму. Визначені внутрішні та зовнішні фактори впливу.

Ключові слова: фактор, об'єкти туризму, система.

У сучасній архітектурній науці істотним є поняття фактору. За визначенням, фактор – це причина, рушійна сила процесу що відбувається або є одним з його умов. Фактори поділяються на зовнішні та внутрішні. Будь яка архітектурна система має свої межі та існують у визначеному „зовнішньому” світі, який знаходиться поза множиною елементів системи що досліджується та має на неї вплив. Цей вплив – зовнішні фактори, що прийняті відповідними елементами системи - інтерпретуються системою у внутрішні фактори, які і викликають ту або іншу реакцію системи або окремих груп що її складають (підсистем).

Для рівня „0”, тобто для всієї системи в цілому, зовнішні фактори – це вплив зовнішнього світу системи, а для рівня, наприклад, II-го – зовнішніми факторами буде вплив елементів I-го рівня, які формально є для них зовнішнім світом. Таким чином, зовнішніми факторами будемо називати вплив на систему (підсистему) таких об'єктів, які не пов'язані з нею зворотнім зв'язком, тобто не реагують на відповідні дії системи: $F_z \rightarrow C$; де знаком (\rightarrow) позначений прямий зв'язок. У більшості випадків таке допущення робиться з чисто методичних міркувань – для виділення цілісних функціонально-просторових архітектурних об'єктів і-того рівня ієрархії, так як інакше застосування поняття системного зв'язку було б практично непродуктивним.

Так зовнішніми факторами є історичний та соціально-економічний фактори, природокліматичні та містобудівні умови.

Істотний вплив на формування структури міста, а звідси і на мережу об'єктів туризму міста має *історичний фактор* (історичний розвиток міста, його народногосподарський профіль, наявність історично сформованої забудови, інше).

До соціально-економічних можна віднести підвищення матеріальних та духовних потреб населення. До них відноситься зростання добробуту

населення розвинутих країн, що активно беруть участь в туристичному обміні, збільшення тривалості оплачуваних відпусток і скорочення тривалості робочого тижня. Слід також зазначити, що індустріалізація сучасного суспільства створює великі стресові навантаження на населення і відповідно зумовлює потребу у відпочинку, рекреації, відновлювальній активності, в тому числі за допомогою туризму. Тому промислові міста є місцями підвищеного попиту на туризм із метою відпочинку. Саме тут формуються різні сегменти з попитом на спортивний, пішохідний, веслярський, пригодницький, сільський туризм та інші нетрадиційні види подорожей.[3]

У тісній взаємодії з соціально-економічними та історичними факторами знаходяться містобудівні фактори. Характер функціонування об'єктів туризму визначає їх взаємозв'язки з різними структурними елементами міста. На розміщення та формування об'єктів туризму вплив мають системи міського транспорту та громадського обслуговування. [1]

Великий вплив на формування об'єктів туризму мають *природнокліматичні фактори*. Вони залежать від інженерно-геологічної характеристики місцевості, її ландшафту і кліматичних характеристик. Інженерно-геологічна характеристика місцевості (наявність територій зі складним рельєфом, просядними ґрунтами, гірськими розробками й ін.), а також її ландшафт є реальною передумовою при організації об'єктів туризму. Вони впливають на архітектурно-планувальну структуру об'єктів, горизонтальний і вертикальний їхній розвиток, створення індивідуального вигляду.

Також на архітектурне формування об'єктів туризму мають науково-технічні фактори. Науково-технічний прогрес зумовлює швидкий розвиток матеріально-технічної бази міжнародного туризму, іншими словами - туріндустрії, що створює необхідні умови для масового туризму. Йдеться про готельні ланцюги й інші колективні засоби розміщення, транспортні засоби для масових пасажирських перевезень. Особливо варто виділити впровадження в туріндустрію комп'ютерної техніки, без чого зараз неможлива організація масового туризму.[3] Науково-технічний прогрес має істотний вплив на розвиток архітектури об'єктів туризму. Це обумовлено появою нових технологій виробництва із застосуванням новітніх архітектурно-конструктивних систем, будівельних матеріалів і прогресивних способів обробки будинків. Науково-технічний прогрес веде до підвищення рівня технологічного обладнання та комфортабельності будівлі.

До функціонально-типологічних факторів, що впливають на формування та розвиток об'єктів туризму, відносяться: розвиток та розширення функцій обслуговування населення, удосконалення структури функціонально-

технологічних процесів та впровадження прогресивних форм обслуговування, зміни вимог до архітектурно-планувальної організації об'єктів туризму. При формуванні об'єктів туризму слід враховувати об'ємно-просторовий фактор, який з однієї сторони, повинен характеризуватись мінімальними витратами обігу, а з іншої сторони – забезпечувати найліпші умови обслуговування населення. [2]

Внутрішніми факторами для об'єктів туризму – є *архітектурно-планувальні, ергономічні та естетичні фактори*.

Архітектурно-планувальні рішення перед усім повинні відповідати функціонально-технологічним вимогам.

У тісній взаємодії з ергономічними та архітектурно-планувальними факторами є естетичні. Від них залежить загальне позитивне сприйняття об'єкту, а звідси і його економічна рентабельність.

Висновки. В системах, що мають ієрархічну структуру, фактори також мають ієрархічну структуру аналогічну з об'єктом та предметом. Тому потрібно враховувати вплив факторів при формуванні та функціонуванні об'єктів туризму.

Література.

1. Гонтаржевська Л.І. Ринки туристичних послуг в Україні. Навчальний посібник. - Донецьк: Східний видавничий дім, 2008. - 180 с.
2. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні - Чернівці: Книги-XXI, 2003. - 300 с.
3. Пуцентейло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва. Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2007. - 344 с.

Анотація.

В статті освітлені загальні фактори, впливаючі на архітектурне формування об'єктів туризму. Визначені внутрішні та зовнішні фактори впливу.

Ключові слова: фактори, об'єкти туризму, система.

Abstract.

The article highlights the common factors that affect the architectural creation of tourist facilities. Determined by internal and external factors influence.

Keywords: factors, buildings, tourism, system